

En kvartalsrapport fra NHO:

# Holdninger til Norges internasjonale samarbeid

2/2025

Foto: Shutterstock

Tema:

Unges syn på Norges forhold til Europa



## Innhold

Nordmenns holdninger til internasjonal handel .....	3
Norsk Velferd er avhengig av handel og samarbeid med andre .....	3
Internasjonal handel er viktig for bedrifter og arbeidsplasser der jeg bor .....	4
Norge bør fortsatt delta i EØS-samarbeidet .....	6
Hvis det hadde vært folkeavstemning om norsk EU-medlemskap nå - ville du ha stemt ja eller nei? .....	7
Mener du at Norge bør ha en ny debatt om EU-medlemskap?.....	8
Innbyggerne i EU-landene støtter stadig sterkere opp om unionen .....	10
Hva mener "generasjon EØS" om Norges tilknytning til Europa?.....	12
Unge menn er mest positive til et norsk EU-medlemskap.....	12
Bedriftenes syn på EU, sett i lys av økt proteksjonisme og handelskonflikter.....	15
Metode .....	18
Befolkningsundersøkelse .....	18
Medlemsundersøkelse.....	18

NHO har siden juni 2018 hatt en månedlig undersøkelse i et landsrepresentativt utvalg av Norges befolkning<sup>1</sup>, hvor vi blant annet har målt holdninger til internasjonalt samarbeid, EØS og EU (fra 2022). NHO har også en månedlig medlemsundersøkelse hvor internasjonale spørsmål av og til er tema og vi gjengir her noen funn som viser hvordan norske bedrifter tenker rundt internasjonale spørsmål, EU og EØS

I dette dokumentet oppsummerer vi deler av denne innsikten, med spesielt fokus på forskjeller i de unges holdninger til Europa.

Mange kaller de som er født etter 1994 for generasjon EØS – med det menes de som ikke har opplevd et annet Norge enn det som har vært etter at vi inngikk dette samarbeidet med EU.

EØS (Det europeiske økonomiske samarbeidsområde) er en avtale mellom EU-landene og tre av EFTA-landene (Norge, Island og Liechtenstein). Denne avtalen gir disse EFTA-landene tilgang til EUs indre marked, som betyr at de kan handle varer og tjenester fritt med EU-landene, nesten som om de var medlemmer av EU. For Norge er EØS-avtalen svært viktig fordi den gir tilgang til et stort marked og sikrer at norske bedrifter kan konkurrere på like vilkår med bedrifter i EU.

For de fleste i nordmenn er ikke EØS noe man tenker på, men snarere en avtale som "alltid har vært der" og som man tar for gitt. Spesielt gjelder dette de unge, både generasjon EØS (som er født etter 1994) og alle de som ikke hadde stemmerett ved forrige EU-valg og som derfor ikke har erfart eller fått ta del i en debatt om Norges tilknytning til Europa.

Det har den siste tiden blitt offentliggjort flere meningsmålinger om nordmenns ønske om EU-medlemskap og disse viser ulik støtte til et norsk EU-medlemskap blant de unge<sup>2</sup>. Der NHOs og Nationens faste målinger viser at det andelen som ønsker et norsk EU-medlemskap er størst blant de unge under 30, så viser målinger gjort for Aftenposten, VG og BT at samme aldersgruppe er mest skeptisk.

NHO har målt oppslutningen om EU hver måned siden Russlands fullskala invasjon av Ukraina, og nivåene har vært relativt stabile etter mars 2022. Vi har gjennom denne tiden gjennomført intervju med så mange unge, at vi ved å slå sammen til kvartalstall, bryte ned på undergrupper av unge – og på den måten søke å finne bedre svar på hva de unge egentlig mener – er det, som ungdom i resten av Europa, mer positive til EU enn øvrig befolkning, eller er det unntaket i Europa og mer skeptisk?

Som vi skriver i dette dokumentet, så tyder analysene våre på at det er store forskjeller mellom unge kvinner og unge menn. Det er også store forskjeller i hvorvidt utdannelsesnivå påvirker synet på EU, og tallene indikerer at utdannelsesnivået er en viktigere faktor når man er litt eldre (30-39 år), enn det er blant de under 30.

---

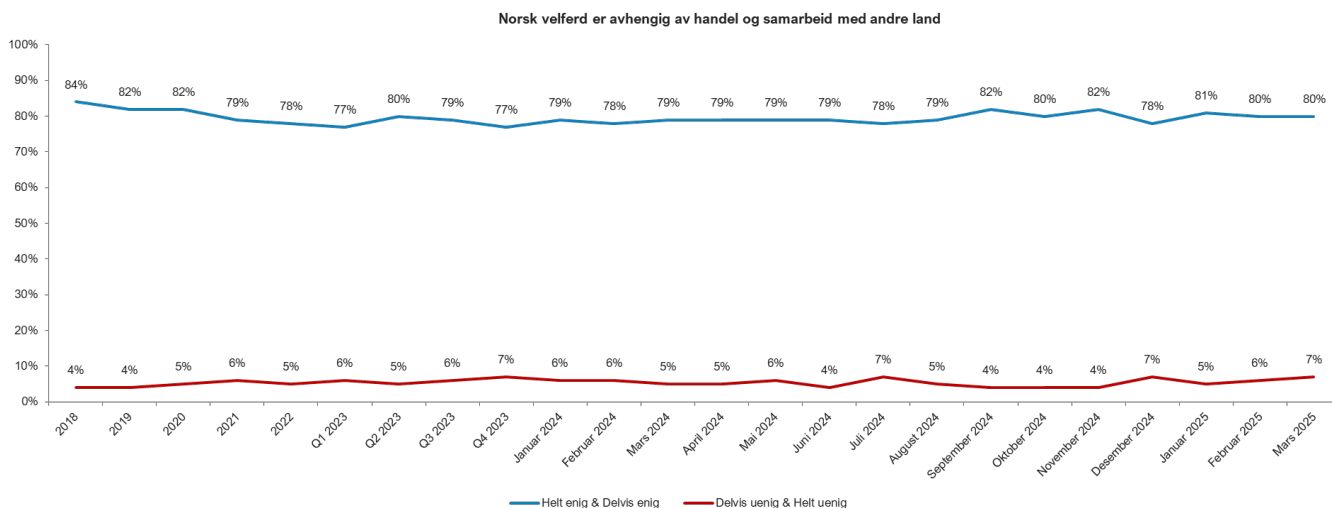
<sup>1</sup> Gjennomført på web av Ipsos Norge. Cirka 1000 intervju hver måned

<sup>2</sup> Målinger for Nationen, fra NHO, for Aftenposten, VG og Bergens Tidende

## Nordmenns holdninger til internasjonal handel

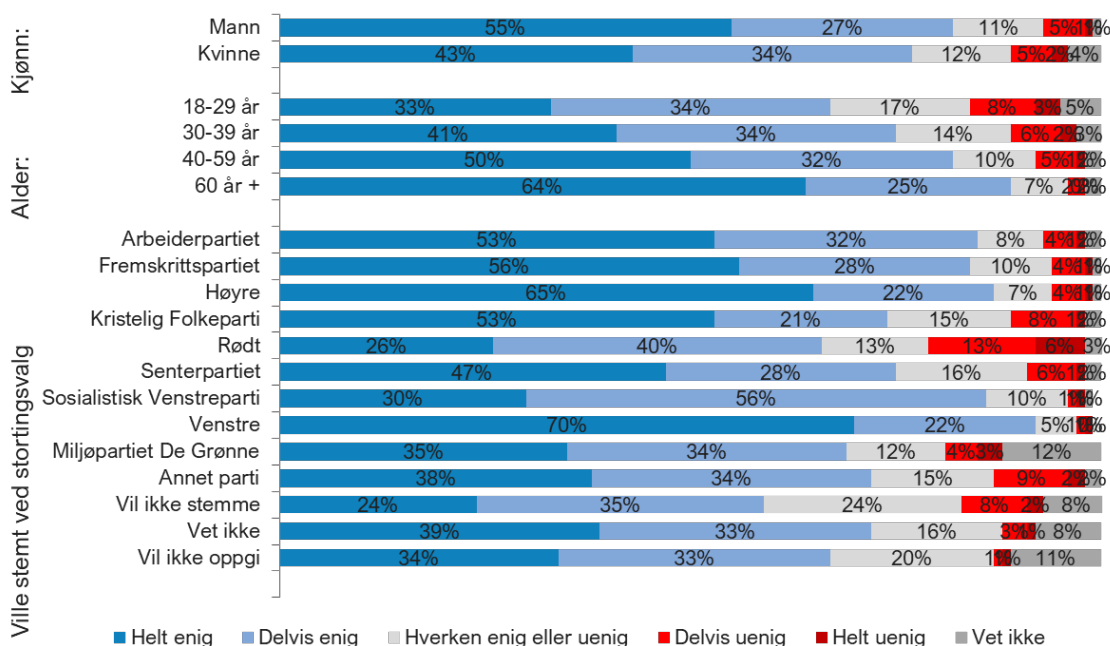
### Norsk velferd er avhengig av handel og samarbeid med andre

Holdningene til internasjonal handel har vært veldig stabile de siste 6 årene, og som figuren under viser, så er 8 av 10 enig i at norsk velferd er avhengig av handel og samarbeid med andre land, mens kun et lite fåtall er uenig i dette.



Figur 1 Utvikling over tid

Resultatene fra undersøkelsen viser videre at holdningene varierer mellom ulike segment, og i figuren under ser vi at selv om andelen som er uenig er lav i alle segment, så er det noen grupper som oftere enn andre svarer at de ikke vet (eller verken er enig eller uenig). Spesielt ser vi at andelen som svarer vet ikke eller verken/eller korrelerer med alder og øker dess yngre man er.

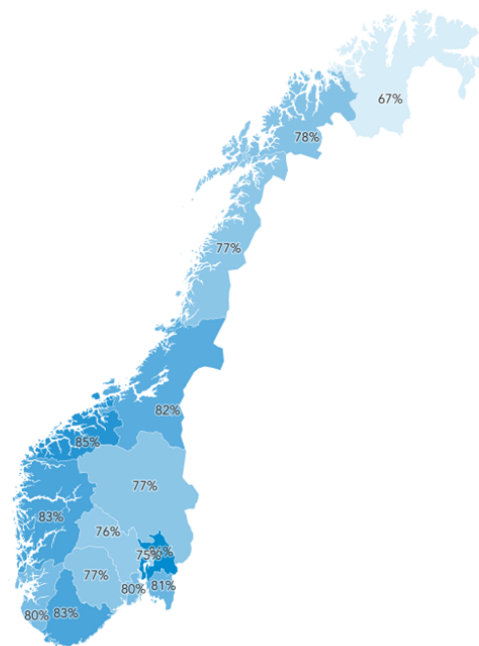


Figur 2 Forskjeller mellom segment Q1 2025

Ser vi på holdningene i forhold til hvor man bor, så ser man at verdien av internasjonal handel og samarbeid står sterkest i sør/øst- og midt-Norge.

Med unntak av Finnmark, hvor kun 67% mener at internasjonal handel og samarbeid er viktig for norsk velferd, så er det relativt små forskjeller mellom de ulike fylkene.

Andel som er helt eller delvis enig, 1. kvartal 2025

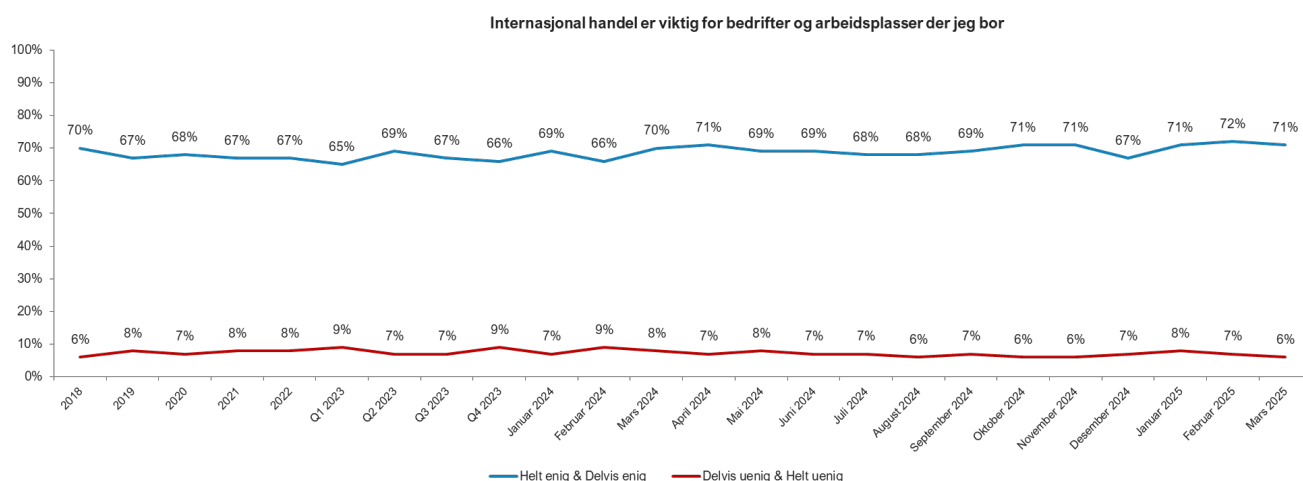


Kilde: NHOs Holdningstracker

Figur 3 Geografiske forskjeller Q1 2025

### Internasjonal handel er viktig for bedrifter og arbeidsplasser der jeg bor

Totalt sett er nesten 7 av 10 enige i at internasjonal handel er viktig for bedrifter og arbeidsplasser der man bor – og denne andelen har vært stabil de siste 5 årene.



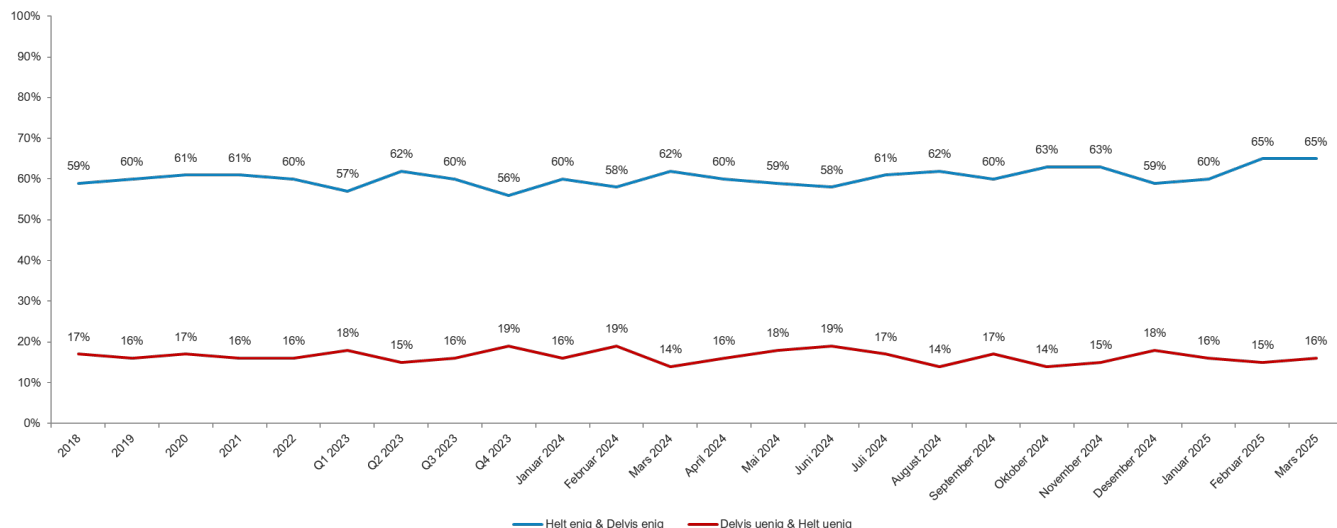
Figur 4 Utvikling over tid





## Norge bør fortsatt delta i EØS-samarbeidet

Oppslutningen rundt Norsk deltakelse i EØS har vært stabil rundt 60% de siste 6 årene og med en økning de siste 2 månedene. Vi ser små svingninger på totalnivå, men relativt store endringer i enkelte segment



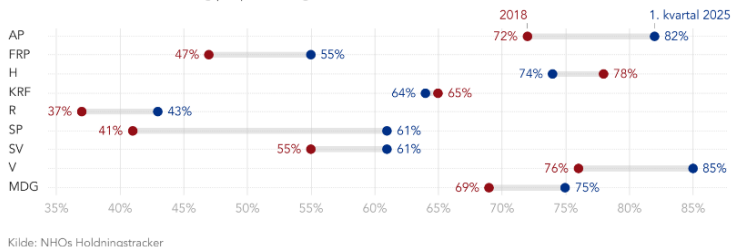
Figur 7 EØS - Utvikling over tid

Ser vi på utviklingen i oppslutningen blant de ulike partienes velgere, ser vi at med noen få unntak, har oppslutningen økt i alle grupper. Spesielt blant venstresidens velgere har støtten til EØS økt fra 2018 og frem til i dag. Blant Aps velgere har den alltid vært høy, men er økt fra 72% i 2018 til 82% i siste kvartal 2024.

Dette er også den høyeste EØS-støtten av alle partiene. I motsatt ende av skalaen finner vi velgerne til INP, Rødt og Frp som har lavest støtte til EØS. Med unntak av INP, er det en overvekt som er for EØS i alle partier, også de med lavest støtte. Og bortsett fra blant MDGs velgere, så har støtten økt i alle partier i perioden fra 2018 og frem til i dag.

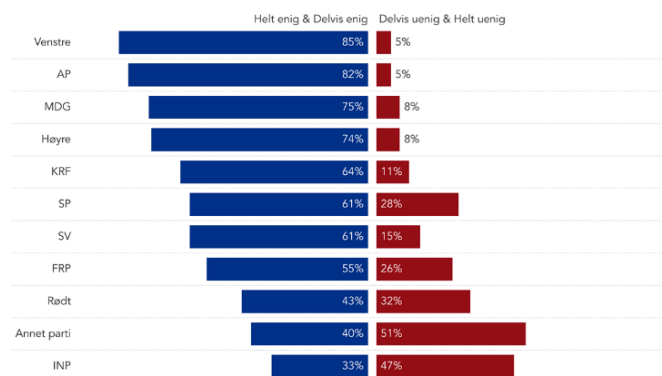
### Norge bør fortsatt delta i EØS-samarbeidet

Andel som er helt eller delvis enig per partitilhørighet.



Kilde: NHOs Holdningstracker

Figur 8 utvikling per parti

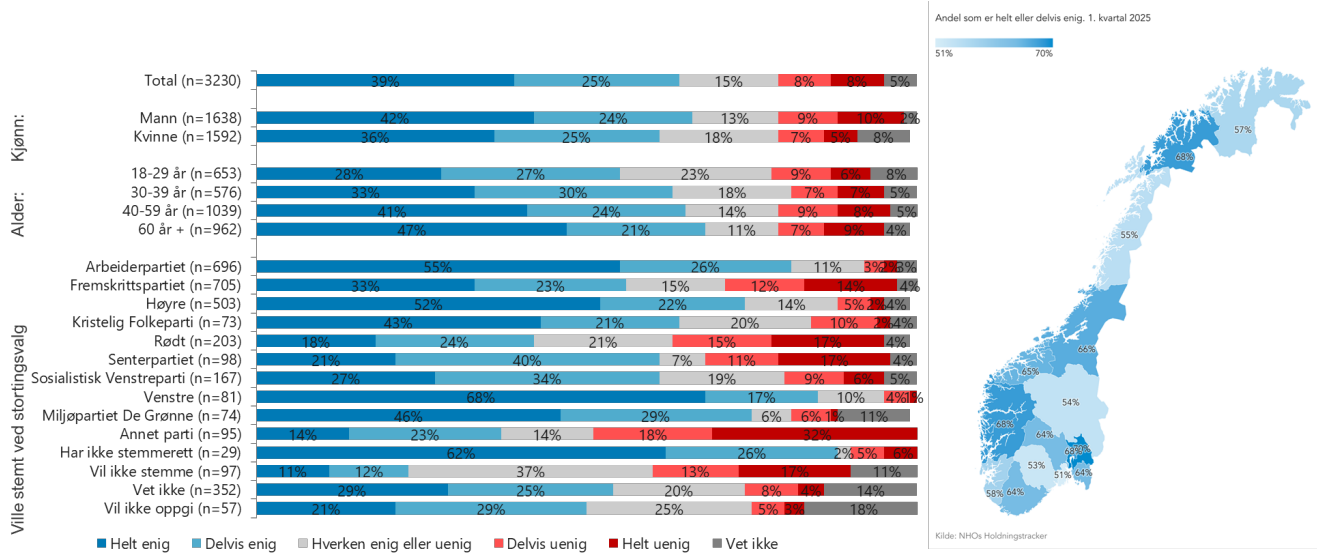


Kilde: NHOs Holdningstracker

Figur 9 per parti Q1 2025

## En kvartalsrapport fra NHO - Holdninger til Norges internasjonale samarbeid

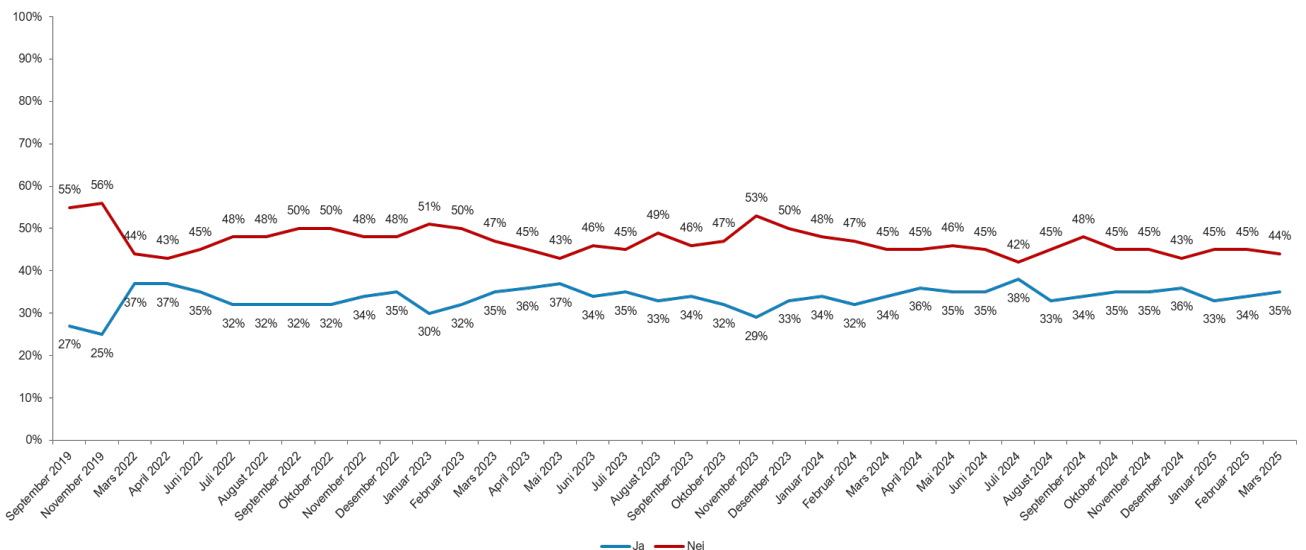
De eldste er mest positive til EØS, men andelen som svarer "Hverken enig eller uenig" eller "vet ikke" er høyest blant de yngste. De som bor på det sentrale østlandsområdet (bortsett fra Østfold) støtter i størst grad EØS.



Figur 10 Per segment Q1 2025, n= antall intervju

Hvis det hadde vært folkeavstemning om norsk EU-medlemskap nå - ville du ha stemt ja eller nei?

Målingene viser helt tydelig at det har vært en kraftig endring i synet på EU før og etter Russlands invasjon av Ukraina. Høsten 2019 var andelen som ville stemme ja til EU nede i 25-27%, men den i mars 2022 var steget til 37% og har holdt seg over 30% siden.

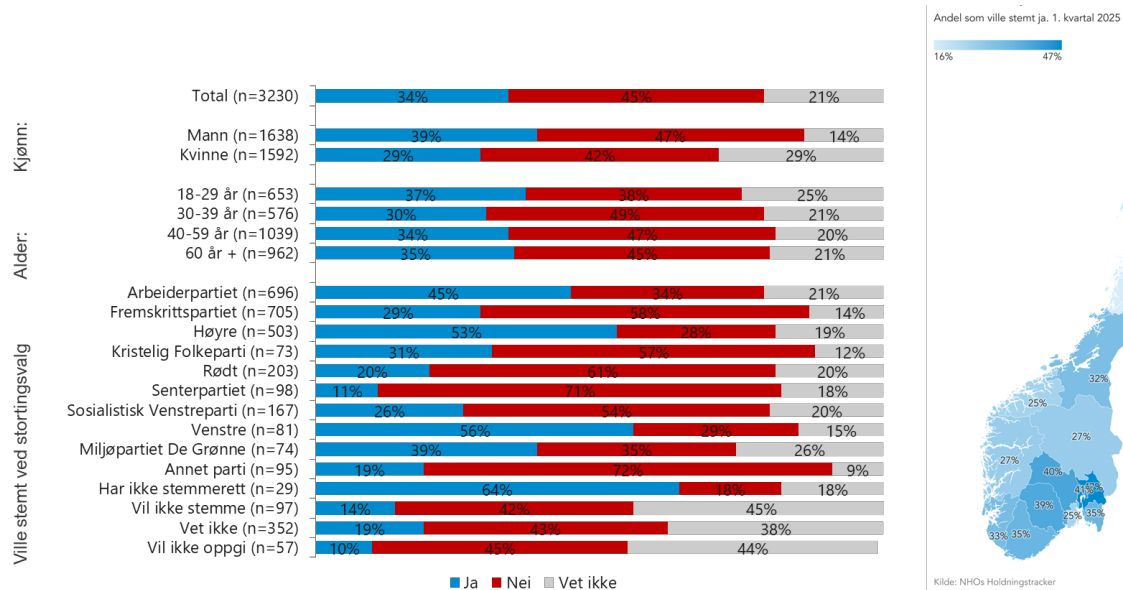


Figur 11 Utvikling EU



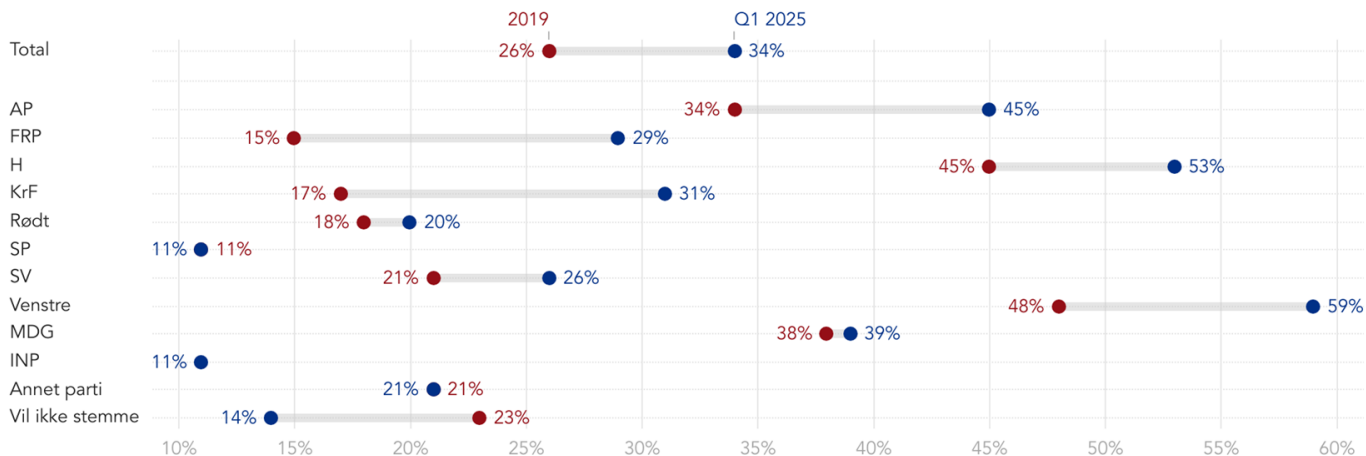
## En kvartalsrapport fra NHO - Holdninger til Norges internasjonale samarbeid

Det er relativt store forskjeller i synet på EU mellom ulike grupper – og geografisk varierer det fra 16% som ville stemt ja til EU i Nordland og opp til 47% i Akershus.



Figur 12 EU Per segment 1. kvartal 2025

Ser vi nærmere på de ulike partienes velger, ser vi at det er en økt andel som ville stemt "ja til EU" i alle partier – med unntak av SPs velger hvor kun 11% ville stemt ja til EU, samme andel som i 2019.

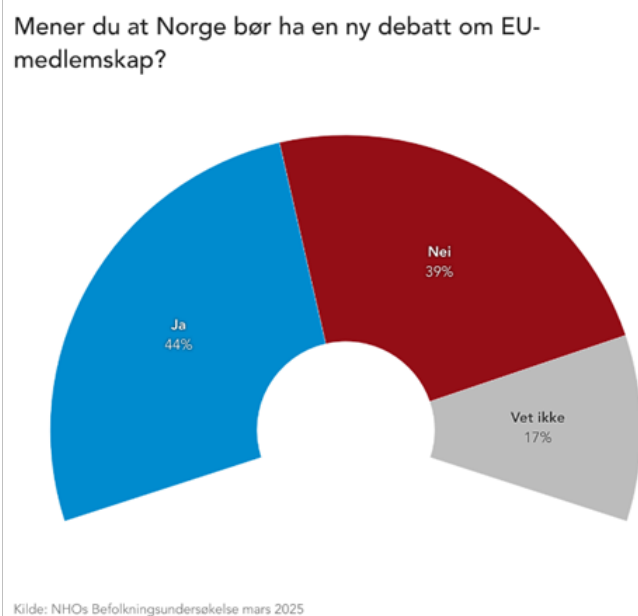
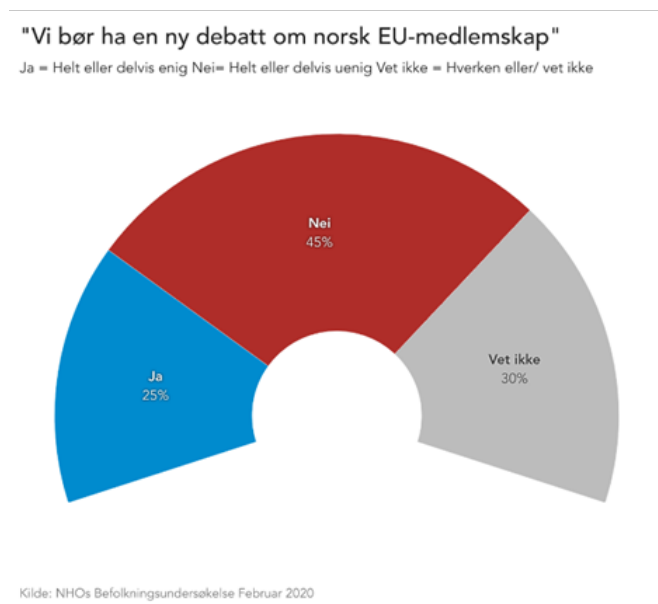


Figur 13 EU Parti over tid

### Mener du at Norge bør ha en ny debatt om EU-medlemskap?

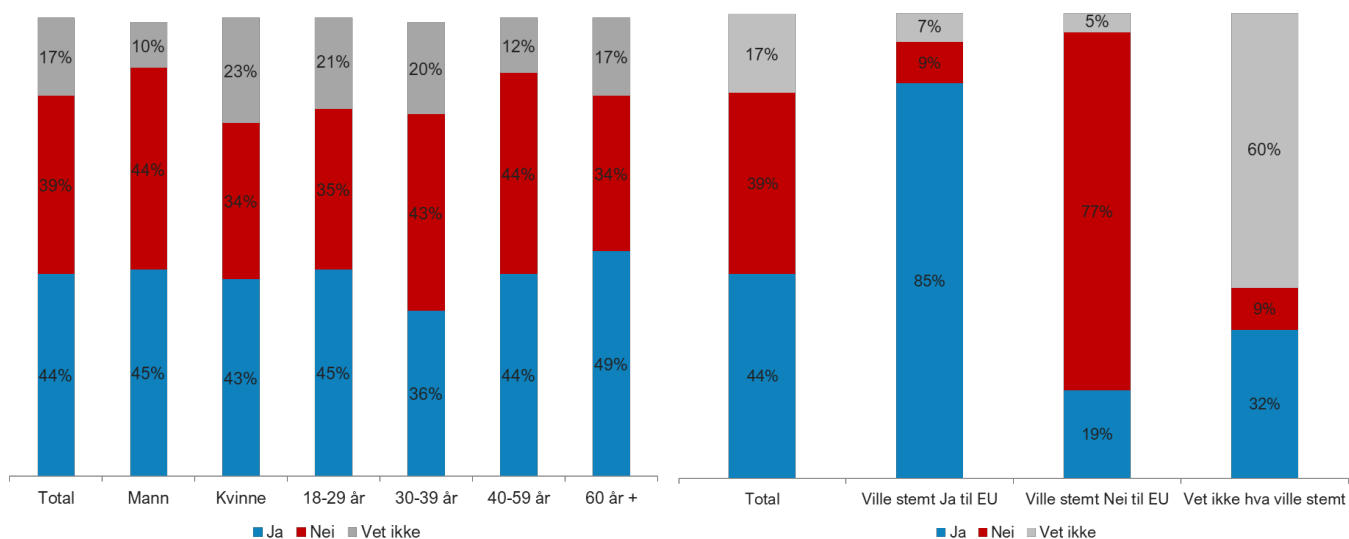
I mars 2025 spurte vi befolkningen om Norge bør ha en ny debatt om EU-medlemskap. Resultatene viser at 44% ønsker dette, 39% ønsker det ikke og 17% svarer vet ikke. Dersom vi kun ser på de som har en formening, altså tar bort de som svarer vet ikke, så får vi at 53% ønsker en ny debatt og 47% ikke ønsker dette.

Når vi spurte om dette i februar 2020, så var det kun 25% som ønsket en ny EU-debatt, 45% som ikke ønsket dette og 30% "Vet ikke". Vi har altså hatt en nær dobling av andelen som ønsker en ny debatt om Norsk EU-medlemskap i løpet av de siste 5 årene.



Ser vi nærmere på totaltallene fra siste måling nå i 2025, så finner vi at det er lite forskjeller mellom kjønnene og de ulike aldersgruppene – med unntak av de mellom 30 og 39 år (millenniumsgenerasjonen), som signifikant sjeldnere ønsker en ny debatt.

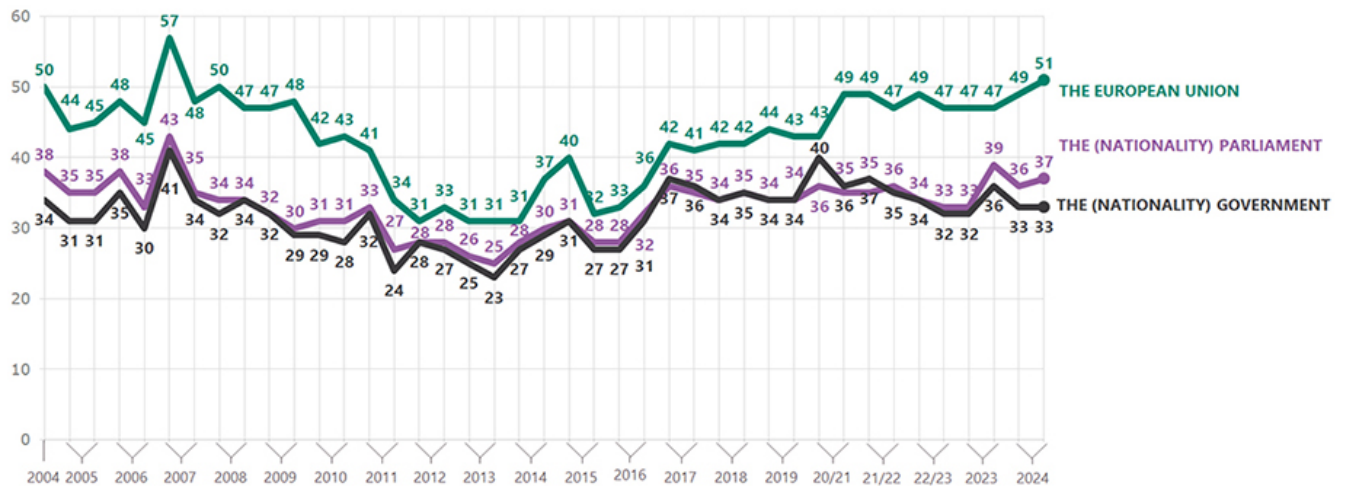
Videre ser vi at andelen som ønsker en ny debatt, ikke overraskende, er høyest blant de som ville stemt ja. Altså høyest blant de som ønsker en endring og lavest blant de som ønsker å beholde det som det er.



Figur 14 NHOs Befolkningsundersøkelse mars 2025

## Innbyggerne i EU-landene støtter stadig sterkere opp om unionen

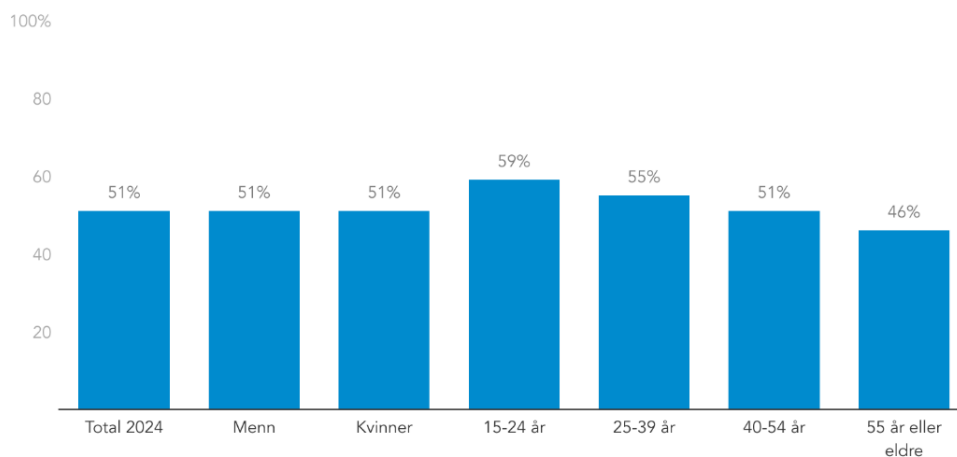
EUs egen befolkningsundersøkelse viser at blant befolkning i de landene som er medlem av EU, er tilliten til unionen nå høyere enn på nesten 20 år. Siste Eurobarometer<sup>3</sup>, fra høsten 2024, viser at 51% av innbyggerne har tillit til EU, og dette er vesentlig høyere enn tilliten man har til egne myndigheter.



Figur 15- QA6. How much trust do you have in certain institutions? For each of the following institutions, do you tend to trust it or tend not to trust it?

Samme undersøkelse viser også at tilliten til EU (og andre institusjoner) korrelerer med alder og er høyest hos de yngste.

### Andel innbyggere i EU som stoler på EU som institusjon



How much trust do you have in certain institutions? For each of the following institutions, do you tend to trust it or tend not to trust it?  
Kilde: Eurobarometer 2024 - EU27

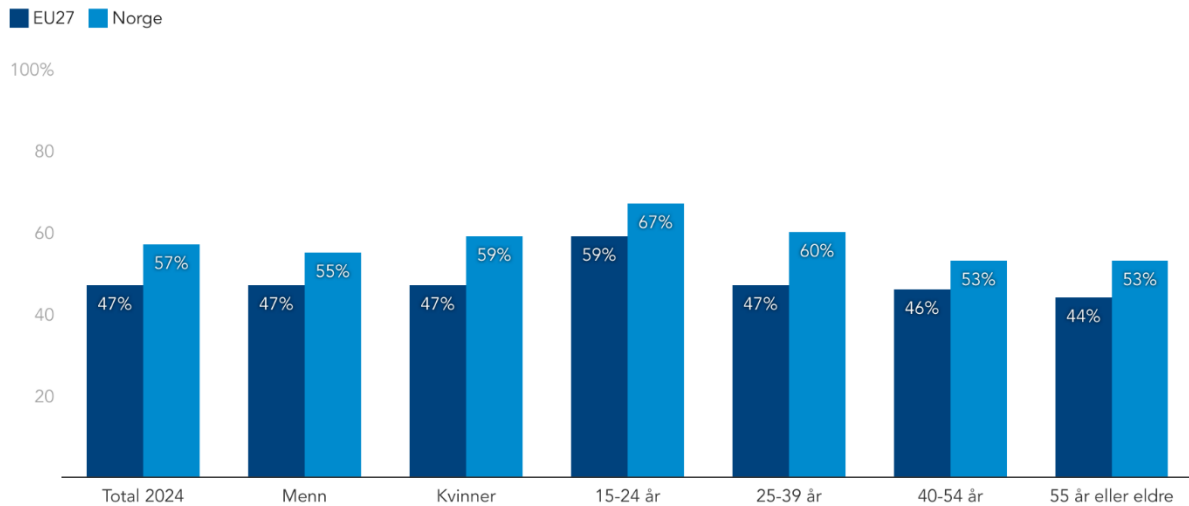
I 2023<sup>4</sup> målte man også tilliten til EU blant norske borgere og tallene fra denne undersøkelsen viser samme bilde som målingen fra 2024, nemlig at de unge har høyest tillit

<sup>3</sup> [Standard Eurobarometer 102 - Autumn 2024 - November 2024 - Eurobarometer survey](#)

<sup>4</sup> [Standard Eurobarometer 99 - Spring 2023 - juli 2023 - Eurobarometer survey](#)

både i EU-landene og i Norge. Vi ser også at Norge ligger på et høyere nivå enn snittet av EU-landene, noe som viser at Norge er et land med høy tillit til institusjoner.

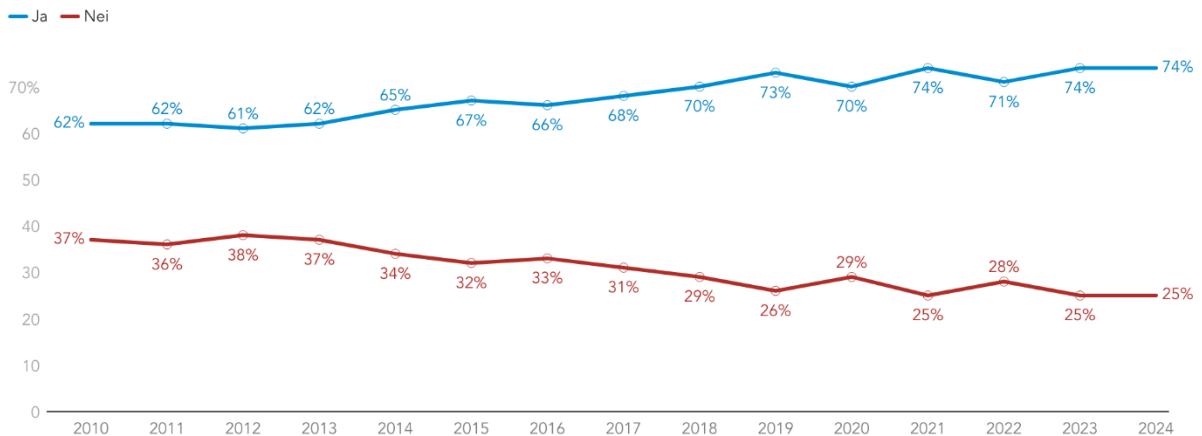
## Andel innbyggere som stoler på EU som institusjon



How much trust do you have in certain institutions? For each of the following institutions, do you tend to trust it or tend not to trust it?  
Kilde: Eurobarometer vår 2023

Eurobarometer fylte 50 år i 2024, og i deres jubileumsrapport viser de hvordan andelen europeere som føler seg som EU-borgere har økt jevnt siden 2010. Nå føler 74% av europeerne (i EU27) seg som EU-borgere og denne andelen er enda høyere blant de yngste, hvor hele 81% av de under 25 år føler seg som EU-borgere.

## Føler du deg som en EU-borger?



Kilde: Euromonitor

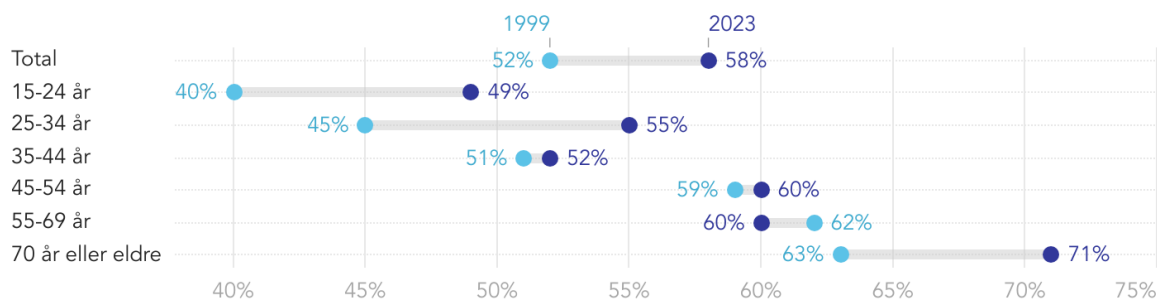
## Hva mener "generasjon EØS" om Norges tilknytning til Europa?

Norsk Monitor<sup>5</sup> har siden 1999 spurt nordmenn om de føler seg nær andre europeiske land, og siste måling i 2023/24 sier 58% av nordmenn at folk i andre europeiske land står dem nær, mot tilsvarende 52% i 1999. Det har altså vært en signifikant økning i denne andelen.

Ser vi på de ulike aldergruppene, så viser resultatene at de yngste i minst grad føler at folk i andre europeiske land står dem nær. Men forskjellene mellom aldersgruppene var større før og økningen har vært størst i de yngre aldersgruppene.

### Jeg føler at folk i andre europeiske land står meg nær

Andel som er helt eller delvis enig



Kilde: Norsk Monitor

### Unge menn er mest positive til et norsk EU-medlemskap

Ipsos Norge sin månedlige landsrepresentative befolkningsundersøkelse, som de gjennomfører på vegne av NHO, viser at selv om de unge kanskje ikke føler seg like nær folk i andre europeiske land som de eldre, så er de derimot mer positive til norsk EU-medlemskap enn andre aldersgrupper. Denne forskjellen har vi sett i alle våre målinger (Se **FIGUR 12 EU PER SEGMENT PÅ SIDE 8**). Ser vi nærmere på svarene fra de unge (og litt eldre) og ser på forskjeller mellom kjønn, så er det tydelig at menn jevnt over er mer positive til norsk EU-medlemskap enn kvinner. Kvinner er likevel ikke mer negative til EU, og forskjellen skyldes først og fremst at kvinner alle aldre oftere svarer "vet ikke".

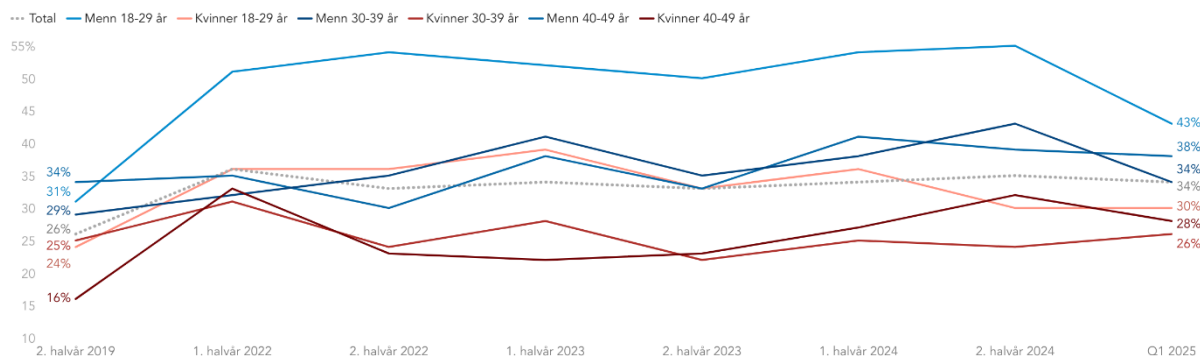
Spesielt de yngste mennene er positive til EU-medlemskap og på det meste har vi målt en oppslutning på over 50% i gruppen menn under 30 år.

<sup>5</sup> Samfunnsundersøkelsen Norsk Monitor fra Ipsos

## En kvartalsrapport fra NHO - Holdninger til Norges internasjonale samarbeid

Hvis det hadde vært folkeavstemning om norsk EU-medlemskap nå - ville du ha stemt ja eller nei?

Andel som ville svart "Ja"

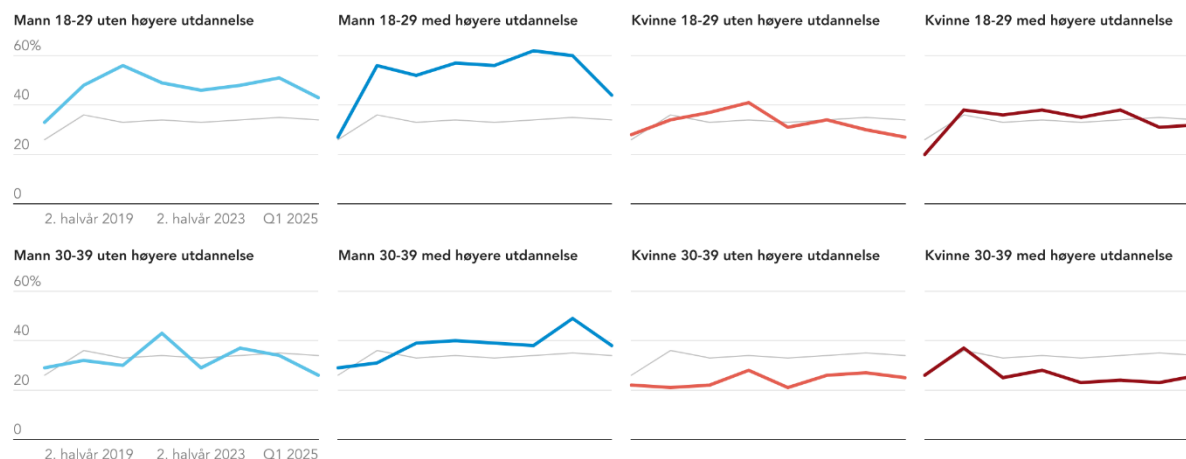


Kilde: NHOs Befolkningsundersøkelse

Dersom vi også tar med de unges utdanningsnivå, ser vi at kjønn er mer avgjørende for de unges syn på EU enn nivå på utdanning. Figuren under viser utvikling i andelen som ville stemt ja til EU, blant unge kvinner og menn med eller uten høyere utdanning<sup>6</sup>. Den grå linjen viser snitt i befolkningen totalt sett.

Hvis det hadde vært folkeavstemning om norsk EU-medlemskap nå - ville du ha stemt ja eller nei?

Andel som ville svart "Ja"



Kilde: NHOs Befolkningsundersøkelse

Analysen viser at spesielt de helt unge mennene ofte vil stemme ja til EU- uavhengig av utdanning, mens kvinner mellom 30 og 39 år er mindre positive enn gjennomsnittet – også uavhengig av utdanning.

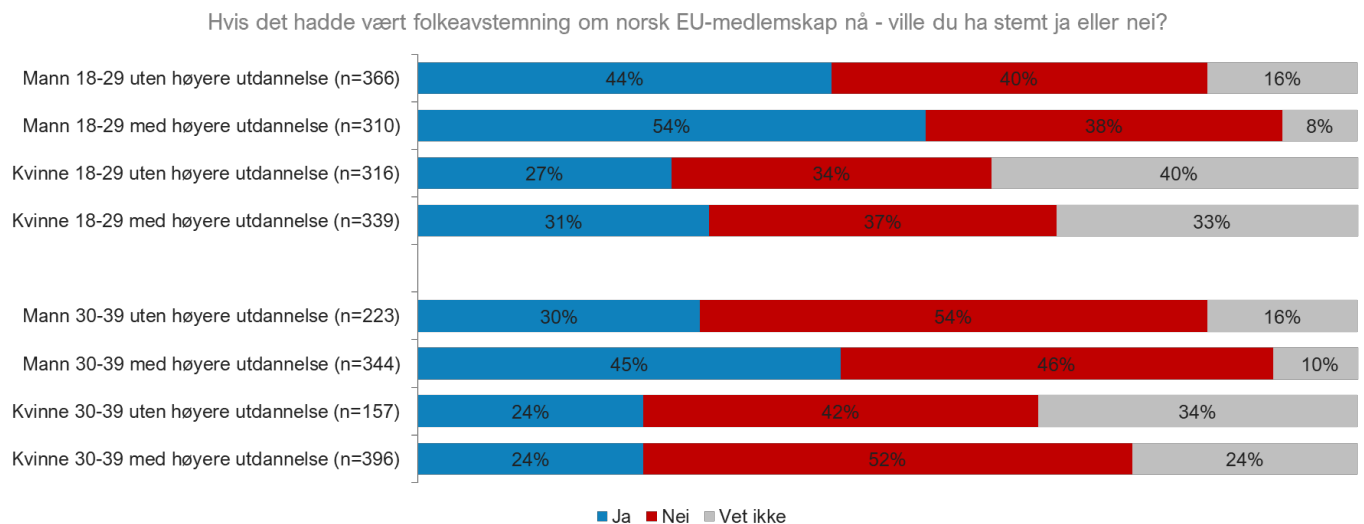
Figurene viser tydelig at det er de yngste mennene som drar de unges støtte til EU over gjennomsnittet. Mens det er kvinnene i aldersgruppen 30-39 som påvirker gruppen som helhet til å ha en lavere støtte til EU enn resten av befolkning.

<sup>6</sup> Høy utdanning er høyskole eller universitet lavere og høyere grad



Denne forskjellen mellom kjønnene blir enda tydeligere hvis vi slår sammen alle svarene fra siste halvår og ser på hva hver av disse gruppene har svart. Vi ser her helt tydelig at kvinner sjeldnere oppgir at de ville stemt ja til EU, men vi ser også at dette ikke nødvendigvis skyldes at de ville svart nei – tvert imot skyldes det først og fremst en høy "vet ikke"-andel.

Menns støtte til EU er mer avhengig av utdannelsesnivå enn kvinners og i alle grupper, ligger høyere enn kvinner i alle grupper. Menn er også over landsgjennomsnittet i alle grupper bortsett fra bortsett fra menn i alderen 30-39 år uten utdanning. I denne gruppen er også motstanden sterkst.



Figur 16 NHOs Befolkningsundersøkelse oktober 24-mars 25, n= antall intervju

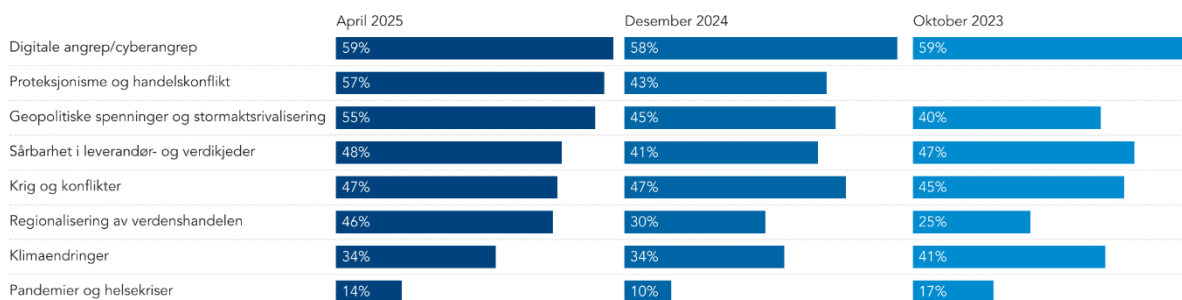
## Bedriftenes syn på EU, sett i lys av økt proteksjonisme og handelskonflikter

NHO har gjennom sin månedlige medlemsundersøkelse også kartlagt bedriftene syn på Norges internasjonale samarbeid. Her viser tallene at blant NHOs medlemmer, som representerer mer enn 30 000 bedrifter i de fleste bransjer, at bedriftene har blitt stadig mer bekymret for geopolitiske spenninger, stormaktsrivalisering, proteksjonisme og handelskonflikt i løpet av de siste månedene.

De siste tallene, fra april 2025, viser at blant de bedriftene med et internasjonalt engasjement <sup>7</sup> er nå nesten 6 av 10 bedrifter svært eller ganske bekymret for proteksjonisme og handelskonflikt, og nesten like mange er bekymret for geopolitiske spenninger og stormaktsrivalisering. På begge områder er dette en økning på mer enn 10 prosentpoeng sammenliknet med fire måneder tidligere.

### Med hensyn til din bedrift - hvor bekymret er du for følgende faktorer de neste årene?

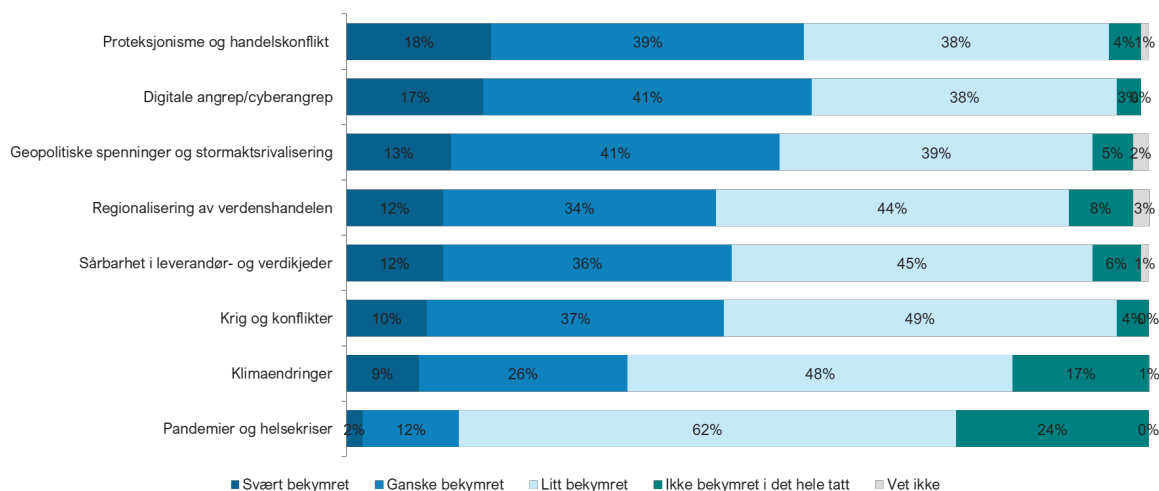
Andel svart ganske eller svært bekymret



Bedrifter med internasjonalt engasjement

Kilde: NHOs Medlemsundersøkelse

Tallene fra april 2025 viser at det er veldig få bedrifter som ikke er bekymret for noen av de ovenforstående faktorene. Norsk næringsliv er i stor grad sårbart for internasjonale hendelser og det gjenspeiler seg i norske lederes fokus.

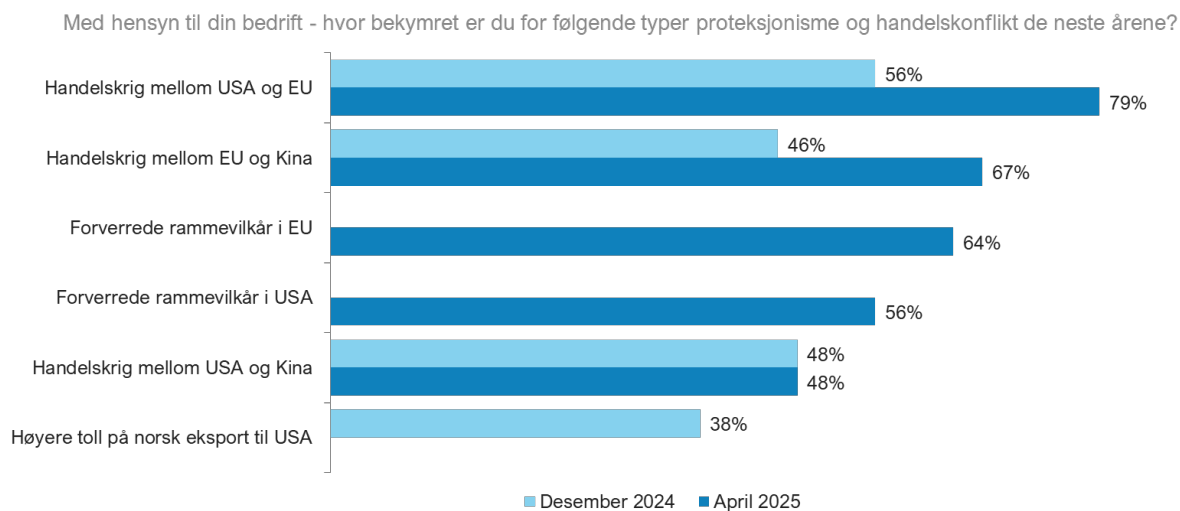


Figur 17 NHOs medlemsundersøkelse april 2025

<sup>7</sup> Har import, eksport eller investeringer i utlandet

## En kvartalsrapport fra NHO - Holdninger til Norges internasjonale samarbeid

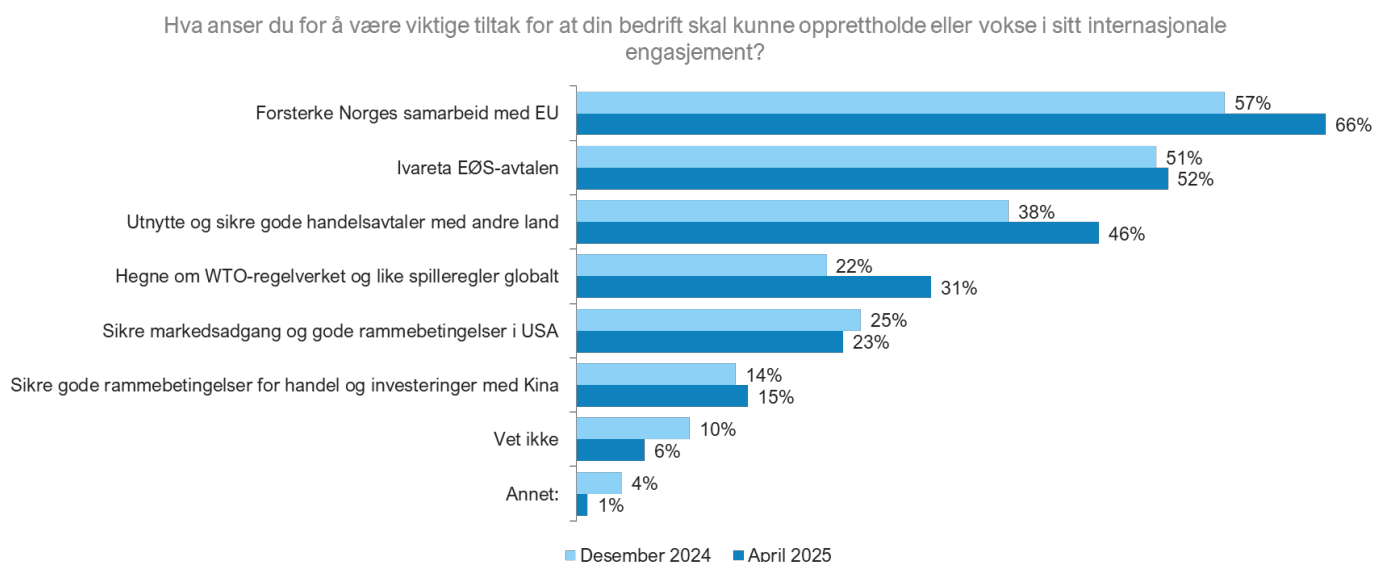
Blant de som er bekymret for proteksjonisme og handelskonflikt, så er det først og fremst en handelskrig mellom USA og EU bedriftene frykter, men også tilsvarende mellom EU og Kina. I neste omgang frykter bedriftene da forverrede rammevilkår i EU og USA.



Filter – er bekymret for proteksjonisme og handelskonflikt

Figur 18 NHOs Medlemsundersøkelse

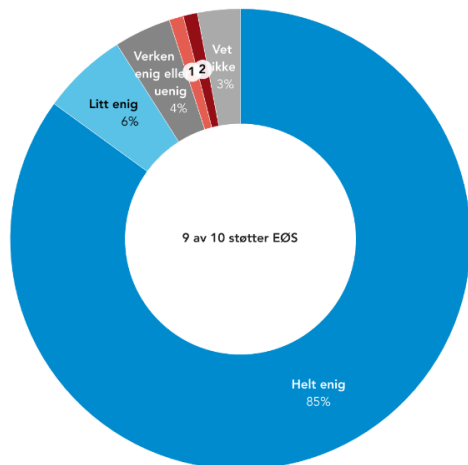
Å forsterke Norges samarbeid med EU og å ivareta EØS-avtalen er viktigste tiltak for at bedriftene skal kunne opprettholde sitt internasjonale engasjement.



Figur 19 NHOs Medlemsundersøkelse

De internasjonalt orienterte bedriftene viser en sjelden høy enighet og støtter unisont opp om EØS-avtalen. Motstanden er veldig liten, og nesten fraværende i alle bransjer.

Hvor enig eller uenig er du, sett fra din bedrift, i at Norge bør fortsatt delta i EØS-samarbeidet?

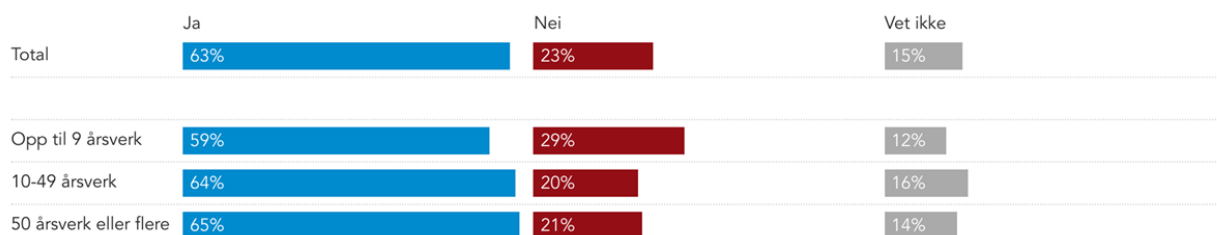


1 Litt uenig 2 Helt uenig

Bedrifter med et internasjonalt engasjement  
Kilde: NHOs Medlemsundersøkelse April 2025

I april 2025 stilte NHO også spørsmålet om man ønsket en ny debatt om norsk EU-medlemskap velkommen. Resultatet viser at nesten 2 av 3 vil ha en ny debatt. Over halvparten av bedriftene ønsker på sin side at Norge bør søke om medlemskap i EU. Her er det en økning siden forrige undersøkelse (november 2023). Både de store og de små bedriftene er relativt samstemte i EU-spørsmålet.

### Mener du at Norge bør ha en ny debatt om EU-medlemskap?



Kilde: NHOs Medlemsundersøkelse April 2025

### Bør Norge søke medlemskap i EU?

Bedrifter med internasjonalt engasjement



Kilde: NHOs Medlemsundersøkelse

## Metode

### Befolkningsundersøkelse

Målingene er gjennomført i et landsrepresentativt utvalg av befolkningen som er 18 år eller eldre. Resultatene er vektet på kjønn, alder og geografi.

Intervjuene er gjennomført på web som en del av Ipsos Norge sin ukentlige web omnibus. Det er gjennomført 500 intervju per uke, og NHO har deltatt to sammenhengende uker per måned. Resultatene kan på totalnivå også brytes ned per uke.

### Medlemsundersøkelse

NHOs medlemsundersøkelse gjennomføres hver måned ved utsendelse til alle medlemmer ved daglig leder. Normalt deltar rundt 2500 bedrifter i disse undersøkelsene.

Spørsmål til resultatene kan rettes til Torunn Sirevaag, [torunn.sirevaag@nho.no](mailto:torunn.sirevaag@nho.no), som er fagansvarlig for målinger og befolkningsinnsikt i NHO.